

Afrapportering af tidlige indsatser, februar 2019

Projektet og projektleder	READ -Sammen om læsning i dagtilbud og skole v/ Tine Nørregaard og Tina Kornbeck Nielsen
Kort beskrivelse af projektet: <ul style="list-style-type: none">- Mål- Målgruppe- Indhold/metode	<p>Mål: Indsatsen er en forældrerettet indsats, som skal styrke børnenes ihærdighed, sprog og læsning og samtidig opnå ny forskningsbaseret viden om metoder til vejledning af forældre med fokus på børns ihærdighed, sprog- og læseudvikling - herunder hvordan forældre kan fastholde gode læserutiner.</p> <p>Målgruppe:</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>READ Dagtilbud</i> er målrettet de kommende skolebegyndere.• <i>READ Skole</i> er målrettet elever i 0., 1. og 2. klasse. <p>Indhold: Indsatsen tager afsæt i de positive forskningsresultater fra det tidligere READ gennemført på en række skoler i Aarhus 2014 og "Kuffertprojektet" i dagtilbud i 2008. READ er tilrettelagt og gennemført i samarbejde med TrykFondens Børneforskningscenter ved Aarhus Universitet.</p> <p>READ Dagtilbud: Personalet i de deltagende dagtilbudsafdelinger har udleveret en taske med bøger og konkret vejledning i, hvordan forældre kan læse og samtale med deres barn, med det formål at understøtte barnets sproglige udvikling. Halvdelen af afdelingerne var trukket ud til at være indsatsgruppe og halvdelen kontrolgruppe. Halvdelen af indsatsgruppen fik desuden gennem tre små film konkret vejledning i, hvordan de i forbindelse med læsesancen dels kunne rose deres barn, udfordre deres barn og fastholde deres barn og således styrke barnets ihærdighed.</p> <p>READ skole: Børn og forældre fik udleveret en taske med bøger og vejledning i, hvordan forældrene kan læse med deres barn dagligt med henblik på at understøtte barnets kompetencer inden for sprog og læsning. I 0. klasse er det stadig forældrene, der læser højt for deres barn. I 1. og 2. klasse er det hovedsageligt barnet, der læser for forældrene. Forældrene opfordres til stadig at læse højt for barnet. Forskningsdelen, som er knyttet til 2. klasse, undersøger, hvordan forældre kan fastholde gode læserutiner med deres barn.</p>
Status på projektet f.eks.: <ul style="list-style-type: none">- Antal forløb afholdt- Antal forløb planlagt- Generel fremdrift	<p>Forløb afholdt: Forskningsprojektet blev igangsat i januar 2017 i dagtilbud, 0. klasse og 2. klasse og blev afsluttet i juni 2017. Alle dagtilbud og skoler i de tidligere områder Grenåvej Øst, Randersvej, Viborgvej og Silkeborgvej har deltaget i forskningsprojektet. Kontrolgruppen i <i>READ Dagtilbud</i> fik indsatsen i efteråret 2017 og foråret 2018.</p> <p>Generel fremdrift: Fra efteråret 2017 har <i>READ Skole</i> været et bydækkende tilbud. Fra februar 2018 har det desuden været muligt for alle dagtilbud at låne materialet. READ-materialerne lånes gennem Center for Læring. Der udbydes løbende workshops om READ for pædagoger og lærere, ligesom viden om READ spredes via netværksmøder for sprog-, læse- og læringsvejledere.</p> <p>READ er fra august 2017 suppleret med READ-tasker til 1. klasse. Fra slutningen af februar 2019 er READ suppleret med vejledningsmateriale og læsekasser til mellemtrinnet. Der er således skabt en rød tråd i indsatsen fra børnehave til 6. klasse.</p> <p>I dagtilbud har 489 af de ældste børnehavebørn det seneste år (fra marts 2018-januar 2019) modtaget en READ-taske ved booking gennem Center for læring. Følgende dagtilbud har booket READ:</p>

	<p><u>Dagtilbud i distrikt Nord:</u> Skødstrup, Kernehuset, Lystrup-Elsted, Skæring-Sølyst, Lisbjerg-Trige-Spørring.</p> <p><u>Dagtilbud i distrikt Øst:</u> Møllevang, Skovvang, Hasle.</p> <p><u>Distrikt Vest:</u> Brabrand, Sødal-Gl. Brabrand.</p> <p><u>Dagtilbud i distrikt Syd-Vest:</u> Viby-Rosenvang, Harlev.</p> <p><u>Dagtilbud i distrikt Syd:</u> Tranbjerg, Solbjerg-Mårslet, Skåde-Højbjerg, Malling-Beder, Holme-Rundhøj.</p> <p>Derudover har i alt 915 af de ældste børnehavebørn fra august 2017 til maj 2018 modtaget en READ-taske, da de var med i forskningsprojektet som kontrolgruppe. Det vil sige, at i alt 1404 børnehavebørn har modtaget en READ-taske fra august 2017 til januar 2019.</p> <p>Fra august 2017 og frem til januar 2019 har 3330 elever i 0. klasse, 2939 elever i 1. klasse og 2768 i 2. klasse modtaget en READ-taske. Følgende 37 skoler har booket READ:</p> <p><u>Skoler i distrikt Nord:</u> Elev, Hårup, Ellevang, Lisbjergskolen, Lystrup, Skæring, Skødstrup, Sølyst, Virup.</p> <p><u>Skoler i distrikt Øst:</u> Hasle, Katrinebjerg, Møllevangskolen, Risskov, Skovvang, Strand.</p> <p><u>Skoler i distrikt Vest:</u> Engdalskolen, Gammelgaard, Sabro-Korsvej, Skjoldhøj, Sødal, Åby.</p> <p><u>Skoler i distrikt Syd-Vest:</u> Frederiksbjerg, Højvang, Læssøesgades, Rosenvang, Stensager, Søndervang, Vestergård.</p> <p><u>Skoler i distrikt Syd:</u> Beder, Holme, Kragelund, Malling, Mårslet, Rundhøj, Skåde, Solbjerg, Tranbjerg.</p>
<p>Økonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forklaring på større afvigelser i budget/regnskab 2019 - Forklaring på justeringer i budget 2020 	<p>Der har været et overskud i budgettet på ca. 80.000, da indkøb af supplerende materialer er udsat til 2019.</p>
<p>Evalueringsresultater</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proces - Effekt (Indikation af effekt for børnene) <p><i>Evt. evalueringsrapport vedlægges som bilag</i></p>	<p>Proces: Forskningsprojektet blev gennemført som et lodtrækningsforsøg, der efter et tilfældighedsprincip blev delt i henholdsvis en indsats- og en kontrolgruppe, som blev sammenlignet før og efter indsatsen hhv. efteråret 2016 og foråret 2017. I <i>READ Dagtilbud</i> blev effekten af indsatsen målt ved hjælp af sprogvurderinger og ihærdighedstest før og efter indsatsen. I <i>READ Skole</i> blev effekten af vedholdenhedsindsatsen målt med de nationale test i læsning til 2. klasse samt via data fra forældres brug af READ-appen. Der er gennemført spørgeskemaundersøgelse efter afslutning af indsatsen i maj/juni 2017 af både indsats- og kontrolgruppe. Målgruppen var ledelse og tovholdere/vejledere i deltagende afdelinger i dagtilbud og skole samt forældre i dagtilbud og skole.</p> <p>Forskningsresultater af READ Dagtilbud: Spørgeskemabesvarelser viser, at forældre i dagtilbud er meget tilfredse med READ-materialet og oplever det som anvendeligt. De forældre, der havde modtaget READ, angiver i højere grad end andre forældre, at de husker at læse og læser på måder, der svarer til det anbefalede. Samtidig oplever forældre, at de får bedre støtte og vejledning i de dagtilbud, der har anvendt READ-materialet.</p> <p>Det har på kort sigt ikke været muligt at påvise en effekt på sprogforståelsen hos de ældste børn i dagtilbud. Indsatsen har været med til at øge andelen af børn</p>

	<p>med et <i>growth mindset</i> og større <i>selvtillid</i>, hvilket generelt styrker børnenes læringspotentiale som følge af større tro på egne evner og muligheder.</p> <p>Forskningsresultater af READ Skole: READ blev første gang gennemført som forskningsprojekt i 2014 i 2. og 3. klasser. Her blev der blandt andet påvist en positiv udvikling i elevernes læse- og skrivefærdigheder, ligesom indsatsen viste mindst lige så stor effekt for børn med indvandrerbaggrund som for de øvrige børn. Derudover var der en særligt stor effekt i de familier, hvor forældrene i løbet af indsatsen fik større tro på, at de kunne hjælpe deres barn med læsning – de fik større <i>growth mindset</i>.</p> <p>Forskningsprojektet <i>READ Skole</i> fra 2017 viser en effekt på 2. klasseelevernes læsefærdigheder, der er af samme størrelsesorden som i det tidligere forskningsprojekt fra 2014. Derudover viser måling af langtidseffekten at det forspring eleverne havde syv måneder efter indsatsen stadig er gældende to år efter indsatsen (målt med den nationale test i læsning i 4. klasse). Vedholdenhedsindsatsen viser ingen målbar effekt af målsætning og reminders i READ-appen for, hvor meget der blev læst hjemme og, hvordan eleverne klarer sig i den nationale test i læsning.</p> <p>Spørgeskemabesvarelser fra forældre i skolen viser, at der er stor tilfredshed med READ-materialet, og forældre oplever materialet som anvendeligt. Tilfredsheden er blandt andet størst ved forældre, der er faglærte og har indvandrerbaggrund. For uddybning af forskningsresultaterne henvises til bilaget.</p>
<p>Organisatorisk læring i projektet</p>	<p>READ har i 2017 i et samarbejde mellem TrykFondens Børneforskningscenter og Undervisningsministeriet været gennemført som et nationalt forskningsprojekt i 2. klasser i en lang række kommuner. I det nationale READ-projekt så man ingen effekt på børnenes læsning. Dette er iøjnefaldende set i lyset af den effekt, man har set i Aarhus kommune. Det tyder på, at den understøttelse af indsatsen, der systematisk har fundet sted fra forvaltning til skolerne via ledelse/vejledere til den enkelte lærer og ud til forældrene har stor betydning for indsatsens effekt i praksis. Både skoler og dagtilbud gav i spørgeskemaerne udtryk for tilfreds med informationsniveauet fra forvaltningen. Der har været skriftlig information, informationsmøder og workshops. Desuden har forvaltningen lavet supplerende materialer fx forældrebreve, slides til forældremøde, personalevejledning, som kan understøtte personalet i at gennemføre en READ-indsats.</p> <p>Jf. spørgeskemaerne er der flere personale i skole end personale i dagtilbud, der mener, at skolen/dagtilbuddet har ændret tilgangen til vejledning af forældre. Desuden ses en forskel på dagtilbuddenes og skolernes kommunikation med forældrene. Skolerne har før og under indsatsen anvendt flere kommunikationsveje som informationsmøder, skriftlig information og individuel dialog med forældrene end dagtilbuddene.</p> <p>Forvaltningen har i sin understøttelse af skoler og dagtilbud benyttet sig af de eksisterende netværk i kommunen. Læsevejledernetværket var på dette tidspunkt mere etableret end sprogvejledernetværket, hvorfor kommunikationen til dagtilbud ofte skulle foregå gennem ledelse. I skolen er der ligeledes et læringsvejledernetværk, som også blev informeret. Dette kan være en af årsagerne til, at skolerne har benyttet sig af flere informationsveje end dagtilbud. Skolen har desuden mulighed for at anvende en læsekontrakt, hvori forældrene noterer, når de har læst. Kontrakten er med til at skabe bindeled mellem hjem og skole og fastholde og monitorere læsningen. Det overvejes om læsekontrakten også skal tilbydes i dagtilbud. Læsekontrakten blev i første omgang valgt fra i dialog med arbejdsgruppen, som oplevede det som kontrol og ikke mente den hørte hjemme i dagtilbud. Der er nogle dagtilbud, der har fundet andre måder at</p>

	<p>synliggøre omfanget af læste bøger for også derigennem at motivere til yderligere læsning.</p> <p>Vi kan således se at den tætte kommunikation og understøttelse fra forvaltning gennem netværk til de enkelte pædagoger og lærere har stor betydning.</p>
<p>Kobling med de øvrige tidlige indsatser</p>	<p>Et tæt samarbejde med forældre og fokus på sproglige læringsmiljøer er fællesnævner i Børns tidlige Sprog og READ. I Børns tidlige Sprog er det primære fokus på det sproglige læringsmiljø i dagtilbuddet (via kompetenceudvikling af personalet). I READ er det hjemmelæringsmiljøet, der via vejledning til forældrene er i fokus. Således kan indsatserne supplere hinanden.</p>
<p>Fremtidsscenerier og forslag til justeringer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overvejelser om videreførelse af indsatsen efter projektperioden - Forslag til justeringer 	<p>For at kunne skabe en rød tråd i vejledningen til forældre i et 0-18 års perspektiv udbygges READ til både vuggestue og mellemtrin (3.-6. klasse). Dagtilbud har efterspurgt READ til vuggestuen, så de har mulighed for at lave en endnu tidligere forældrerettet indsats. Tilsvarende har skoler efterspurgt READ til mellemtrinnet, da mange elever på mellemtrinnet ikke får læst hjemme. Fra februar 2019 er det muligt at rekvirerer READ til mellemtrinnet, og fra august 2019 bliver det muligt at få READ til vuggestuen.</p> <p>Fra foråret 2019 påbegyndes et nyt forskningsprojekt i samarbejde med TrygFondens Børneforskningscenter. Her ønsker vi at undersøge behovet for at differentiere READ-indsatsen til forældre. Forskningsprojektet er målrettet forældre til børn i børnehave og 2. klasse.</p> <p>På baggrund af de positive forskningsresultater med hensyn til at øge børns ihærdighed og selvtillid lægges ihærdighedsfilmene op på Aarhus kommunes hjemmeside, og der arbejdes med at få implementeret brugen af filmene i dagtilbud og indskoling gennem bl.a. netværk og workshops.</p> <p>Forvaltningen arbejder videre med den fortsatte understøttelse af READ-indsatsen gennem blandt andet netværk og workshops. Her tænkes desuden i nye understøttende tiltag som fx etableringen af "forældrevejledningsworkshop" i dagtilbud og på skoler. Ligeledes vil det nye forskningsprojekt eventuelt kunne give ny viden om forældrevejning, som kan kvalificere understøttelsen yderligere.</p>